Carl Gustav Jung, "Psihologie analitica si **Weltanschauung**" [dupa conferinta tinuta de Jung la Karlsruhe in 1927, tiparita, prelucrata si largita in *Seelenprobleme der Gegenwart*, Rascher, Z□ich, 1931], antologie [*Puterea sufletului*], Anima, Bucuresti, 1994, traducere dr. Suzana Holan

<< Eroarea fundamentala a oricarui **Weltanschauung** consta in uluitoarea sa tendinta de a se da drept insusi adevarul lucrurilor, cand nu este vorba, de fapt, decat de un nume pe care il dam noi lucrurilor. Ne punem noi oare problema, in stiinta, daca numele planetei Neptun corespunde naturii acestui corp ceresc fiind deci numele sau "adevarat"? Nici pomeneala - si acesta este motivul pentru care stiinta este superioara: ea nu cunoaste decat ipoteze de lucru. Numai sufletul primitiv crede in "adevaratele nume". Il puteti face bucati-bucatele pe Rumpelstilzchen, piticul din poveste, daca il numiti cu numele lui adevarat. Piticul isi tine secret adevaratul nume si isi da, pentru uz diurn, un nume exoteric, pentru ca nimeni sa nu-i poata face farmece, cunoscandu-i numele adevarat. Faraonului egiptean i se scriu sau i se picteaza adevaratele nume ale zeilor in mormant, pentru ca, stiindu-le numele adevarate, sa-i poata conjura. Pentru practicantii Kabbalei, detinerea adevaratului nume al lui Dumnezeu inseamna putere magica absoluta. Asadar, pe scurt, pentru spiritul primitiv, prin nume este luat in stapanire insusi obiectul. "Ce spune el, aceea va fi" - spune o vorba veche a lui Ptah.

Weltanschauung-ul sufera de acest crampei de primitivitate inconstienta. Cum astronomia n-a aflat inca de vreo reclamatie pe care s-o fi facut localnicii de pe Marte pentru ca noi, cei de pe-aici, nu dam un nume potrivit planetei lor, putem sa presupunem ca, fara doar si poate, lumii ii este

terbil de indiferent ce gandim noi despre ea. Ceea ce nu inseamna insa ca trebuie sa incetam sa mai gandim. Si nici nu o facem, caci stiinta, fiica si mostenitoare a vechilor Weltanschauung-uri disparute, supravietuieste. Cel care are insa de suferit de pe urma acestei succesiuni este omul. In **Weltanschauung**-ul de moda veche, el isi confunda in mod naiv propriul spirit cu lucrurile, isi putea contempla propriul chip in oglinda lumii, se putea crede facut dupa chipul si asemanarea lui Dumnezeu, maretie pentru care nici chinurile iadului nu erau un pret prea mare. In stiinta insa, omul nu se gandeste la sine, ci doar la lume, la obiect: el s-a lepadat de sine insusi, sacrificandu-si personalitatea spiritului obiectiv. Iata de ce spiritul stiintific este, din punct de vedere etic, superior Weltanschauung-ului de moda veche.

Dar incepem deja sa resimtim urmarile acestei desconsiderari a peronalitatii umane. Pretutindeni se pune problema **Weltanschauung**-ului, a sensului vietii, a rostului lumii. Au devenit numeroase, in ziua de azi, chiar si tendintele de a recidiva, profesand Weltanschauung-uri de moda foarte veche, cum ar fi teozofia sau mai bine zis antropozofia. Se simte nevoia unui **Weltanschauung**; generatia mai tanara o simte in orice caz. Dar daca nu vrem sa evoluam regresiv, noul **Weltanschauung** va trebui sa renunte la superstitia valabilitatii sale obiective si va trebui sa aiba puterea de a recunoaste ca este numai o imagine pe care ne-o zugravim noi in sufletul nostru si de dragul sufletului nostru, si nu un nume magic cu care sa manevram lucrurile. Nu avem un Weltanschauung pentru lume, ci pentru noi. Caci daca nu ne formam o imagine a lumii in intregul ei, atunci nu ne vedem nici pe noi insine, noi insine nefiind altceva decat copia fidela a acestei lumi. Si numai in oglinda imaginii noastre despre lume ne putem vedea intru totul. Numai in

imaginea pe care ne-o facem, aparem si noi. Numai in faptele noastre creatoare iesim in evidenta pe deplin si devenim cognoscibili noua insine. Niciodata nu vom da lumii vreo alta fata decat a noastra proprie si tocmai de aceea trebuie sa o si facem: pentru a ne regasi pe noi insine. Caci deasupra stiintei sau artei ca scop in sine sta omul, creatorul uneltelor sale. Nicaieri nu suntem mai aproape de tainele ultime ale tuturor inceputurilor decat in cunoasterea sinelui propriu, pe care de atatea ori ni-l inchipuim deja cunoscut. Dar adancurile universului ne sunt mai cunoscute decat adancurile sufletului nostru, in care am putea iscodi indeaproape fiinta si devenirea in toata puterea lor creatoare - fireste, fara sa le intelegem.

Psihologia analitica ne deschide noi posibilitati in acest sens, dat fiind ca urmareste existenta acelor imagini ale fanteziei care izvorasc din culisele intunecate ale psihicului, oferindu-ne, in consecinta, o marturie despre procesele ce au loc in inconstient. Continuturile inconstientului colectiv rezulta din functionarea psihica de-a lungul intregii linii ancestrale si ca urmare ele constituie, toate laolalta, o imagine a lumii naturala, nascuta la confluenta si din condensarea unor experiente milenare. Aceste imagini sunt mitice si sunt _simbolice_, deoarece exprima consonantza subiectului care traieste o experienta cu obiectul care-i prilejuieste experienta. E de la sine inteles ca orice mitologie si orice revelatie provine din aceasta matrice a experientelor si de aceea orice idee viitoare despre om sau lume va proveni tot de aici. Ar fi, fireste, o greseala sa presupunem ca aceste imagini ale fanteziei izvorate din inconstient isi pot gasi o utilitate imediata - ca revelatiile, de pilda. Ele sunt doar materia prima care, pentru a capata

sens, mai are nevoie si de o transpunere in limbajul epocii. Daca aceasta transpunere reuseste, lumea viziunilor noastre se reuneste, prin intermediul viziunii noastre asupra lumii ce joaca rol de simbol, cu experienta ancestrala a omenirii; omul general, istoric din noi intinde o mana omului individual aflat in devenire - o traire probabil foarte apropiata de cea a primitivului care se uneste mitic, prin pranzul ritual, cu stramosii totemici.

In acest sens, psihologia analitica este o reactie impotriva exacerbarii rationalitatii constientului care, in ambitia sa de a produce procese dirijate, se izoleaza de natura, smulgandu-l totodata pe om din istoria sa naturala si plantandu-l intr-un prezent rational marginit, suspendat in rastimpul dintre nastere si moarte. Aceasta ingradire ne da simtamantul ca existenta noastra este cu totul intamplatoare si lipsita de sens, simtamant ce ne impiedica sa ne traim viata cu acea incarcatura de sensuri pe care o pretinde ea spre a fi traita din plin si pe deplin. In felul acesta, o buna parte din viata, ramasa netraita, cade in seama inconstientului. Traim de parca am umbla cu incaltari prea stramte. Sensul vesniciei, care isi pune pecetea atat de puternic pe viata primitivului, lipseste cu desavarsire vietii noastre. Inconjurati cum suntem de zidurile rationalitatii, ramanem izolati de vesnicia naturii. Psihologia analitica incearca sa strapunga aceste ziduri, scotzand iar la lumina acele imagini ale fanteziei provenite din inconstient, pe care intelegerea rationala le-a repudiat de mult. Aceste imagini se afla dincolo de ziduri, ele apartin _naturii din noi_, care zace ingropata undeva in adanc, ramasa parca in urma noastra si impotriva careia ne-am baricadat dupa zidurile ratiunii. De aici a aparut conflictul cu

natura, pe care psihologia analitica se straduieste sa-l rezolve, dar nu prin "reintoarcerea la natura" a lui Rousseau, ci incercand, fara sa paraseasca pozitiile atinse cu succes de ratiune moderna, sa imbogateasca constientul nostru prin cunoasterea spiritului natural.

Cei care au reusit vreodata sa priveasca dincolo, vorbesc de impresii coplesitoare. Dar ei nu se pot bucura prea multa vreme de acestea deoarece apare de indata problema cailor pe care ar putea fi asimilate noile achizitii. Caci cele de dincolo de zid par sa fie, la prima vedere, incompatibile cu cele de dincoace de el. Aici se pune problema transpunerii in limbajul contemporan sau chiar problema unui limbaj cu totul nou, ceea ce echivaleaza deja cu problema **Weltanschauung**-ului sau, mai precis, cu cea a unui **Weltanschauung** care ne-ar putea ajuta sa intram in armonie cu omul istoric din noi, in asa fel incat nici acordurile lui adanci sa nu acopere tonurile acute ale constientului rational, si nici lumina nepretuita a spiritului individual sa nu se piarda in bezna nesfarsita a sufletului natural. Dar odata ajunsi la aceasta chestiune trebuie sa parasim domeniul stiintei caci avem de luat o hotarare, avem de ales intre a ne incredinta unei ipoteze sau alteia; cu alte cuvinte, de aici incolo incepe problema etica, fara de care Weltanschauung-ul ar fi de neconceput.

Dupa cum va spuneam, asadar, psihologia analitica nu este un **Weltanschauung**; ea are insa o contributie insemnata de adus la formarea acestuia - si cred ca am explicat indeajuns acest lucru in